

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 Oslo

Høring – NVEs underlagsrapport for den tredje kontrollstasjonen under elsertifikatorordningen

Det vises til Olje- og energidepartementets høringsbrev av 18. desember 2018 der departementet ber om merknader til en rapport utarbeidet som underlag for den tredje kontrollstasjonen under elsertifikatorordningen.

Energi Norge er en landsomfattende interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, som representerer selskapene som produserer, transporterer og leverer fornybar energi i Norge. Våre 275 medlemsbedrifter står for 99 prosent av kraftproduksjonen og sørger for daglige leveranser til cirka 90 prosent av strøm- og nettkundene i Norge. Vår visjon er at Norge skal ta en global lederposisjon som det første fornybare og fullelektriske samfunnet i verden. Medlemmenes oppdrag til oss er å fremme fornybarnæringens konkurranseevne, for å øke norsk verdiskaping.

Vi vil innledningsvis peke på at elsertifikatorordningen har hatt stor betydning for våre medlemmer. Den har bidratt betydelig til å øke produksjonen av kraft fra fornybare kilder. Ordningen påvirker også balanse og priser i kraftmarkedet.

20. desember 2017 ga den norske og svenske regjeringen NVE og Energimyndigheten i oppdrag å utrede grunnlag for kontrollstasjonen 2019 innen 20. desember 2018. Oppdraget bestod av to deloppdrag:

1. Stoppmekanisme i Sverige koblet til det nye målet i 2030
2. Tildeling av elsertifikater når spotprisen er null eller lavere

Vedrørende deloppdrag 2 mener vi prinsipielt at det ikke bør gis støtte til å produsere et produkt som markedet ikke etterspør og at det derfor ikke bør tildeles elsertifikater når kraftprisen er null eller lavere. Det vil heller ikke være heldig for kraftsystemet dersom anlegg gis insentiv til å produsere kraft markedet ikke etterspør. Videre vil vi fokusere på deloppdrag 1 i vårt høringssvar.

Oppsummering av Energi Norges høringssvar

Vår hovedkritikk av anbefalingen om en datostopp i 2030 er at dette ikke er en reell stoppregel. Videre kan investortilliten blant investorene som har investert fornybar energi i Norge og Sverige under elsertifikatorordningen, ha svekket seg etter anbefalingen om en datostopp i 2030. Vi mener også at prosessen og avklaringer rundt ordningen kunne vært kommunisert tydeligere fra myndighetenes side.

Elsertifikatmarkedet

Alt tyder på at vi i god tid før 2021 vil passere 2030-målet med god margin. Ifølge NVEs kvartalsrapport for fjerde kvartalet 2018 er det satt i drift, under bygging og planlagt satt i drift 48,6 TWh. Målet for 2030 er som kjent 46,4 TWh, slik at ifølge NVE er vi allerede 2,2 TWh over målet. Hvis en ser på bindende beslutninger per dags dato så kan det totale tallet være nærmere 50-55 TWh i 2021, ifølge enkelte bransjeaktører. Det er den raske teknologiske utviklingen og fallende kostnader som nå driver utviklingen. Utbygginger av vindkraft i Norge og Sverige er nå på mange lokasjoner lønnsomme uten elsertifikater.

Frem til 2018 var ca. 6,5 TWh satt i drift i Norge. De store volumene kommer i 2019-2021, og ifølge NVEs kvartalsrapport for fjerde kvartal 2018 er det snakk om 9 TWh i denne perioden. Totalt vil det da være satt i drift 15,5 TWh i 2021 i Norge. Noen bransjeaktører hevder at det vil bli satt i drift nærmere 18-20 TWh i Norge basert på investeringsbeslutninger som er tatt. Dette er betydelig mer enn de 13,2 TWh norske strømkunder skal finansiere. Disse tallene viser etter Energi Norges syn enda tydeligere enn tidligere at det i fremtiden ikke er behov for nye støttesystemer for modne fornybarteknologier, men at markedet, inkludert CO2-prisen i ETS og klimavirkemidler utenfor ETS driver utviklingen. Tallene illustrerer også vanskelighetene med å utforme gode støttesystemer uten utilsiktede konsekvenser.

Energi Norges vurdering av anbefalingen fra NVE og Energimyndigheten

Energi Norge ønsker å belyse tre sider ved anbefalingen. Definisjonen av en stoppregel, investortillit og prosessen rundt kontrollstasjonene.

Vår hovedkritikk av anbefalingen om en datostopp i 2030 er at dette ikke er en reell stoppregel. Deler av investorene og fornybarbransjen har hatt en forventning om at systemet skulle stoppes i balanse og at sertifikatene skulle ha en positiv verdi i systemets levetid. Inntrykket har vært at aktørene som tok en tidlig investeringsbeslutning, og dermed tok en høy risiko, skulle belønnes og være trygge på ordningen ble stoppet i balanse, slik at ordningen skjermet dem for andre risikable faktorer i kraftmarkedet. Vi ser det dessverre som svært utfordrende å komme opp med en alternativ stoppregel til NVE og Energimyndighetens anbefaling på det nåværende tidspunktet i markedsutviklingen. En utvidelse av ordningen vil måtte avtales mellom Norge og Sverige og prosessen vil dra enda lenger ut i tid. Det mener Energi Norge er uheldig. Myndighetens anbefaling åpner for å utrede en avvikling av systemet ved neste kontrollstasjon, og Energi Norge støtter en slik tilnærming hvis ordningen skulle vise seg å ha en høyere samfunnsøkonomisk kostnad enn nytte i fremtiden.

Investortilliten blant investorene som har investert fornybar energi i Norge og Sverige under elsertifikatordningen kan ha svekket seg etter anbefalingen om en datostopp i 2030. Noen av investorene opplever det som en lite transparent prosess, og viser til eksempler der det har tatt lang tid å rette opp tilliten etter lignende myndighetsinngrep. Flere investorer påpeker også at de som har investert i Norge og Sverige, både norske, svenske og internasjonale aktører, ville kunne stå for en stor andel av investeringene også i fremtiden. Dette viser nok en gang vanskelighetene med å utforme gode støttesystemer uten utilsiktede konsekvenser. Energi Norge ber myndighetene evaluere prosessen og ta med seg erfaringen i den videre reguleringen av fornybarbransjen.

Energi Norge har tidligere spilt inn viktigheten av en tidlig avklaring i prosessen rundt en stoppmekanisme. Vi har tidligere bedt myndighetene om å utrede mulighetene for å øke transparensen i markedet ved å sette varslinger om investeringsbeslutninger som en betingelse for sertifikattildeling, og at man utredet å knytte en stoppmekanisme til denne varslingsordningen. Vi mener dette kunne vært kommunisert og avklart tydeligere fra myndighetenes side.

Vi ber departementet om å ta kontakt hvis det er noen spørsmål til vårt høringssvar eller andre forhold rundt rapporten utarbeidet som underlag for den tredje kontrollstasjonen under elsertifikatordningen.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Handwritten signature of Knut F. Kroepelien in blue ink.

Knut F. Kroepelien
Administrerende direktør

Handwritten signature of Lars R. Solberg in black ink.

Lars Ragnar Solberg
Næringspolitisk rådgiver